

Budapesti séták

VÁROSFAL ÉS GÁZHÁZ

A Belváros szívéből, a Felszabadulás tértől alig száz méternyire a régi Pest történelmi múltjának egyik emlékével találkozhatunk. A régi várost félkör alakban a mai Roosevelt tértől egészen a Dimitrov térig városfal vette körül, ezt több mint száz esztendeje Pest, Óbuda és Buda egyesítésekor lebontották. Egyes maradványai azonban, régi bérházak udvarán, pincéiben még ma is őrzik a bástya régies alakzatát, a lőréseket. A Magyar utca — Múzeum körút közötti átjáróház használói magán a régi városfalon haladhatnak keresztül.

A Múzeum körútra érve, a Bródy Sándor utca és a Múzeum körút sarkán érdemes közelebbről megnéznünk egy régi, védett kereskedelmi emléket. Az egykori Múzeum kávéház fennállásának több mint száz esztendeje alatt az egyetemi ifjúság, az írók és képzőművészek találkozóhelye volt. Lotz Károly freskói, a Pécsi Zsolnay Gyár díszes majolika domborművei és csempéi, a régi nagy „ezüsttükör” az egykori kávéházi életet idézik.

A díszes lépcsőházak, freskók és hangulatos kapualjak kedvelői figyelmébe ajánljuk a Bródy Sándor utca 3. számú ház homlokzatán Lotz Károly mitológiai jeleneteket ábrázoló freskóit. A Múzeum-kert másik oldalán, a Múzeum utca 11. számú ház — egykor Károlyi palota — érdekes vonalú lépcsőházát ugyancsak Lotz mennyezetfreskója díszíti. A Bródy Sándor utca elején, a Múzeum-kert tőszomszédságában régi egyemeletes klasszicista stílusú épület áll — ma az Olasz Kulturális Intézet Székháza — a kiegyezés utáni években adott otthont az első magyar parlamentnek egészen a mai Országház felépítéséig.

A Bródy Sándor utca épületei még jó néhány érdekességet kínálnak. A Puskin utca sarkán álló ház emeletét napóra díszíti. A Magyar Rádió tőszomszédságában az egykori kéményseprő céh székházán, kedves kis kéményseprő szobor hirdeti a régi iparszervezet emlékét. A Rákóczi útra érve megcsodálhatjuk a főváros egyik legszebb szecessziós — ma már műemlék-épületét, a gázházat.

Az utcasarok második emeleti magasságában Hunyadi Mátyás tekint le a Rákóczi útra teljes fegyverzetben. A zöld patinával borított régi bronzszobrot a századfordulón a ház teljes utcai frontját elfoglaló „Mátyás Kávéház” miatt helyezték az épületre. A régi Kávéház helyén ma Csemege Áruház működik.

Értékes régi műemlék a kőhajításnyira álló korai barokk stílusú Rökus-kápolna, amelyet az Árpád-házi királyi családból származó szentek szobrai díszítik. A Blaha Lujza téren valamikor a Nemzeti Színház, a régi Népszínház épülete állt, ma már csak szobor jelzi emlékét. A tér másik oldalán emelkedő bérház freskókkal gazdagon díszített lépcsőházának előterében a nőalakot formáló lámpatartó, a színház egykori híres primadonnáját — később a ház tulajdonosát —, Pálmay Ilkát ábrázolja.

Kép és szöveg: FÉNYES TAMÁS

1. Lotz Károly mennyezeti freskója, a Múzeum utca 11. számú ház érdekes vonalú körlépcsőházában
2. Kéményseprőszobor a Szentkirályi utcában, az egykori kéményseprő céh falán
3. A régi pesti városfal a Múzeum körút és Magyar utca közötti átjáróház udvarán
4. Mátyás király szobra a Rákóczi úton

